

PREDGOVOR

Fenomen *svesti* je jedan od najstarijih naučnih problema, koji je zaokupljao čoveka još u antičko doba, i to kako u civilizacijama Istoka tako i Zapada. Iako je svest dugo bila centralna tema filozofskih traktata od samih početaka filozofske misli, ili tradicionalnih ezoterijskih praksi Istoka i Zapada koje su postigle zavidan empirijski nivo kontrole izmenjenih stanja svesti uz značajne filozofsko-religiozne implikacije - prvi naučni pokušaji rasvetljavanja fenomena svesti pojavljuju se tek u psihologiji druge polovine 19. veka (kroz razvoj psihofizike i teorija ličnosti), u fizici s početka 20. veka (kroz razvoj kvantne mehanike i artikulisanje problema tzv. redukcije talasnog paketa i uloge posmatrača u ovom procesu), i u kompjuterskim naukama druge polovine 20. veka (kroz razvoj veštačke inteligencije i koncepcije da se kompletan kognitivni proces može svesti na kompjuterski algoritam). Međutim, zbog naučno-metodoloških teškoća, problem svesti u ovim naukama nije zauzeo odgovarajuće mesto.

Poslednja decenija decenija 20. veka je od strane Ujedinjenih nacija označena kao decenija istraživanja mozga, što je svakako dalo novi impuls i istraživanju fenomena svesti, kao najkompleksnije moždane funkcije. Danas se procenjuje da svest spada u deset najznačajnijih naučnih problema, zbog potencijalnih implikacija na mnoge oblasti nauke, medicine i tehnike.

Posle uspešnog beogradskog simpozijuma *Svest: naučno-tehnološki izazov 21. veka*, održanog 29-30 maja 1995. godine u organizaciji ECPD, koji je pod editorstvom D.Rakovića i Đ.Koruge rezultirao pojavom zapaženih monografskih izdanja "Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century" (ECPD, Belgrade, 1995; 1996) i "Svest: naučni izazov 21. veka" (ECPD & Čigoja, Beograd, 1996), ovaj ECPD seminar *Svest: naučni izazov 21. veka* nova je prilika za sve brojnije istraživače u oblastima neurofiziologije, psihologije, filozofije, biologije, medicine, fizike i tehnike za susret i razmenu ideja u domenu istraživanja svesti.

Ovo je prilika i za najavu značajnog međunarodnog skupa *First Annual ECPD International Symposium and Workshop on Scientific Bases of Consciousness: Brain and Consciousness*, koji će se održati 22-26 septembra 1997. u Beogradu, za koji je više uglednih svetskih istraživača već predložilo svoja plenarna predavanja. Kao i na dosadašnjim ECPD skupovima na temu svesti, posebno obeležje daće i domaći istraživači objedinjeni u okviru beogradske "Združene laboratorije za kognitivne neuronauke i neuroinženjering".

Na kraju, editori i ECPD se zahvaljuju Saveznom ministarstvu za razvoj, nauku i zaštitu životne sredine, Republičkom ministarstvu za nauku i tehnologiju, kao i ICN Galenika za finansijsku pomoć u realizaciji ovog naučnog skupa.

Posebno se zahvaljujemo i Branku Vukovu, dipl. ing., za uloženi trud i izuzetan profesionalni odnos u tehničkoj pripremi knjige, kao i Mateji Opačiću, dipl. ing., na značajnoj tehničkoj pomoći oko pripreme Seminara.

U Beogradu
septembra 1996.

Editori